

Titel: BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Niels Ege (1967-05-09)

Citation: "BREV TIL: Eli Fischer-Jørgensen FRA: Niels Ege (1967-05-09)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_008-shoot-workidacc-2005_0099_008_EFJ-Ege2_0010/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY

BERKELEY • DAVIS • IRVINE • LOS ANGELES • RIVERSIDE • SAN DIEGO • SAN FRANCISCO

SANTA BARBARA • SANTA CRUZ

DEPARTMENT OF LINGUISTICS

BERKELEY, CALIFORNIA 94720

9. maj 1967.

Kære Eli,

Tak for dine to breve - det fra London og nu sidst indledningen til genoptrykket af Uldall's "Outline".

For nogen tid siden fik jeg et kort brev fra Betsy Uldall hvori hun forsigtigt minder mig om Shipley's og min aftale om udgivelsen af de grammatiske dele af Uldall's efterladte papirer om Nisenan. Der er endnu lang vej igen før jeg har det klart til udgivelse; det er desværre vigtigere for mig at faa noget af mit eget ud.

Det var hhyre interessant at læse om Uldall's liv og omflakken. Det er nu svært at forstaa at Hj. ikke kunne eller ville skaffe ham noget fast i København. Selvom det meste naturligvis er korte artikler, er listen over hans udgivne ting jo ret lang.

Jeg har ikke haft tid at snakke med Whitfield og véd derfor ikke om han har nogen forslag til rettelser i din redegørelse for forskellene mellem Uldall's og Hjelmslevs glossematik. En stor del af fortolkningerne hænger aabenbart paa korrespondancen mellem Hj. og U., og jeg synes det er meget klart og veldokumenteret baade at og hvordan de var uenige. Jeg synes ogsaa sol og vind er fordelt ligeligt, baade hvad det saglige og det personlige angaar.

Det slog mig isaer som rigtigt at Uldall, tvaers igennem al sin sindrige algebraiske notation, bestandig havde den praktiske analyse for øje, modsat Hjelmslev der ville beskrive en kendt sprogstruktur. Læser jeg dine ord forkert, naar jeg tager "for Hj. the glossematic procedure was, above all, an instrument of final control of the analysis of a language, already known by the investigator" (p. 17) som en imødekommelse af min paastand om at Hj. i virkeligheden havde en slags 'generative grammar' i tankerne?

Paa p. 18, begyndelsen af afsnittet "In selection...", skal vel "whereas in solidarity and combination..." rettes til "whereas in combination..." (?)

Iøvrigt har jeg ingen forslag til ændringer. Jeg synes det er en glimrende indledning.

Ad diskussionen pp. 22-24 forekommer det mig at den notation MIT-folkene bruger afklarer problemerne, fx :

	'presence'	'absence'
selektion:	$a(b) + X$ $(a)b + X$	$(a(b)) + X$ $((a)b) + X$
Kombination:	$\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \} + X$ *	$(a)(b) + X$ **
solidaritet:	$ab + X$	$(ab) + X$

* subsid.: $\{ \begin{smallmatrix} a \\ a \end{smallmatrix} \} + X$.

** subsid.: $\{ \begin{smallmatrix} a(b) \\ b \end{smallmatrix} \} + X$ eller $\{ \begin{smallmatrix} (a)b \\ a \end{smallmatrix} \} + X$.

hvor (q) : 'q' fakultativt
 $\{ \begin{smallmatrix} q \\ r \end{smallmatrix} \}$: 'q' eller 'r'
 X : en given kontekst

Diskussionen omkring de glossematiske funktioner er ulden, hvadenten man bruger 'konstant'-'variabel' eller 'ækvivalens' tid definitiongrundlag.

I begge tilfælde er der tale om en sammenligning af muligheder (hos Hj. tilstedevaerelse eller ikke-tilstedevaerelse af et funktiv, hos U. mellem relat og arrivat), og altsaa i grunden en implicit paradigmatiske i definitionen af selv relationerne. I første omgang ser det ud somom det bare er et spørgsmaal om definitionen af begrebet 'relation' (der altsaa skulle forudsætte begrebet 'korrelation', ligesom i det hele forløb forudsætter system). Men begrebet 'korrelation' har ingen mening uden 'relation' - de to er altsaa solidariske.

Hvad der gælder definitionen af begreberne, gælder ogsaa faktisk forekommende saakaldte relationer og korrelationer. Det er kun to sider af samme sag. Det er tydeligt for "presence"-kombination i notationen ovenfor, men ogsaa notationen for 'selektion' er jo i virkeligheden blot en forkortelse for

$\{ \begin{smallmatrix} ab \\ a \end{smallmatrix} \} + X$
 henh. $\{ \begin{smallmatrix} ab \\ b \end{smallmatrix} \} + X$

'Presence'- 'absence'-forskellen har ikke det mindste med "relationen" mellem a og b at gøre. Det er blot et spørgsmål om hvorvidt vi paa foregaaende trin af "analysen" havde

$$(q)X + Y \quad [\text{altsaa 'selektion'}]$$

eller $qX + Y \quad [\text{altsaa 'solidaritet'}],$

hvor q : a og/eller b.

Den eneste naturlige fortsaettelse i en udtømmende beskrivelse af "relationerne" mellem a og b (i en vag, ikke-glossematisk forstand) er :

'presence'	'absence'
$\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \} + X$	$(\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \}) + X$

hvad der naturligvis i glossematisk forstand repraesenterer en korrelation. Det interessante er at her standser det;

$\{ \begin{smallmatrix} a \\ (b) \end{smallmatrix} \} + X$	$(\{ \begin{smallmatrix} a \\ (b) \end{smallmatrix} \}) + X$
eller $\{ \begin{smallmatrix} (a) \\ b \end{smallmatrix} \} + X$	$(\{ \begin{smallmatrix} (a) \\ b \end{smallmatrix} \}) + X$
⋮	⋮
etc.	etc.,

indeholder ikke noget nyt som ikke allerede er sagt i $(\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \}) + X.$

$\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \} + X$ er naturligvis Uldalls $-ab + a\bar{b} + \bar{a}b - \bar{a}\bar{b}.$

Naar Uldalls notation bliver saa kompliceret, er det førdi den registrerer alle ikke-forekomsterne ogsaa.

Skulle man maaske erstatte de glossematiske funktioner med følgende mulige "relationer" for et givet element X :

selektion:	$a(b) + X$	kombination:	$\{ \begin{smallmatrix} a(b) \\ b \end{smallmatrix} \} + X$
solidaritet:	$ab + X$	korrelation:	$\{ \begin{smallmatrix} a \\ b \end{smallmatrix} \} + X$
	singularitet:		$a + X$
	nul-relation:		$\emptyset + X$

Jeg sender igen lidt materiale jeg har benyttet i min undervisning her.

Linguistics 105 hedder "Descriptive Linguistics". Igen i vinter benyttede jeg R.H.Robins, "General Linguistics, An Introductory Survey", Indiana Univ. Press 1964, men det vil jeg ikke mere; studenterne er ikke begejstrede for den, jeg ikke heller. Jeg forsøgte at vise fordele og ulemper ved baade traditionel strukturel beskrivelse og generativ-transformationel beskrivelse. Et af produkterne af mine bestræbelser er forklaringen af Immediate Constituent Hierarchies (frit efter Gleason, "Linguistics and English Grammar").

Jeg havde en 30 studenter tre gange 90 minutter ugentlig, plus 4 sektioner med hver en 7-8 af dem (hver sektion mødte een gang ugentlig i 90 minutter).

Foruden den afsluttende examen (som du vil finde vedlagt) skrev de hver eet term-paper over selvvalgt emne. Desuden fik de hjemmeopgaver. Een af dem gik ud paa følgende :

- (a) this man's hobby is collecting old books
 (b) " " wife " " " "

Directions:

Analyze these sentences on the basis of the third generative grammar [i naevnte IC-fremstilling].
 Add and revise rules if necessary.

En anden af opgaverne gav en hel række danske talord, som de skulle forsøge at pille fra hinanden og give regler for de morfonomiske alternationer m.v. Vi kunne saa ogsaa mere os ned at give nogle regler for danske talords 'phrase structure' :

$$\text{Num} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \text{zero} \\ (\text{hund} + \text{and} +) \left\{ \begin{array}{l} T \\ 10 \\ (\text{U} + \text{and} +) T_n \end{array} \right\} \\ \text{hund} \end{array} \right\} (+ \text{ord})$$

$$\text{hund} \rightarrow ((\text{U} + \text{and} + T_n)^T +) 100$$

$$T \rightarrow \text{U} (+ \text{teen})$$

$$U \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ W \\ Y \end{array} \right\}$$

$$T_n \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} W + \text{ty} \\ \left\{ \begin{array}{l} (1/2 +) X \\ 1/2 + 5 \end{array} \right\} + \text{times} + 2 + \text{ty} \end{array} \right\}$$

$$W \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 2 \\ X \end{array} \right\}$$

$$X \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 3 \\ 4 \end{array} \right\} \quad Y \rightarrow \{ 5, 6, 7, 8, 9 \}$$

fulgt af diverse regler for lexikon og morfofonematik.
Dette kvartal underviseø jeg i Linguistics 2⁰, "Language and Linguistics". Dette er vores mest elementære kursus. Her er igen tre gange 90 minutters forelæsning om ugen, men da der er 120 studenter er jeg glad for at have tre undervisningsassistenter til at tage sig af sektionerne; af disse er der 15, som hver møder een gang ugentlig.

Der kræves ingen specielle forudsætninger for at deltage udover "sophomore standing", altsaa at de er andetaarsstuderende. Om de iøvrigt har astronomi, historie eller biologi som hovedfag, er ligegyldigt. I praxis har dog halvdelen antropologi, da vores kursus er obligatorisk for antropologistuderende.

Alle studerende ved universitetet skal før eller siden - mest siden - tage hvad der svarer til 3 aars fremmedsprog, men "mine" har i reglen intet udover engelsk og nogle brokker af enten spansk eller fransk fra High School. Du kan forestille dig hvad det saa vil sige i løbet af ca. 2 maaneder at skulle gennemgaa hovedtrækkene i baade synkronisk og diakronisk lingvistik!

Vedlagt har du mit Course Outline. Vi bruger Hall's Introductory Linguistics som laerebog. Den er paa 470 sider (80 kapitler) og en streng omgang at komme igennem for en komplet begynder. Jeg valgte Hall, fordi han vaesentligst bruger franske, spanske og italienske eksempler. Det er naturligvis helt haabløst at prøve at følge ham side for side. I stedet traækker jeg nogle hovedpunkter frem og forsøger at analysere med eksempler fra japansk (og naturligvis engelsk ogsaa). Ved at bruge det samme sprog hele tiden haaber jeg trods alt at faa lidt samling paa sagerne. Som du kan se skal de ogsaa igennem "Syntactic Structures" paa en uges tid. Jo, det gaar stærkt her.

Jeg vedlaegger ogsaa forskellige handouts som vi har benyttet. En af mine assistenter har lavet skemaet over artikulationer og fonetiske symboler og er ikke sluppet alt for heldigt fra det.

Den første hjemmeopgave bestod simpelthen i fonetisk transkription af nogle lidt lumske engelske ord. Den anden, den danske fonemopgave (vedlagt) er modificeret lidt under hensyn til saedvanlig symbolvalg her m.v.

Jeg brugte eksemplet med de japanske verber til at forklare forskellen mellem IA og IP-beskrivelse og samtidig mellem strukturel og generativ beskrivelse.

Til sidst deres "midterm", hvortil de havde 80 minutter.

Imorgen skal vi igennem den IE sprogfamilie og hele det PIE lydsystem.

Galskab? Ja, maaske - men jeg er ved at vaenne mig til tempoet.

I sommerkvartalet har jeg fri, men til efteraaret gaar det løs igen - denne gang med Linguistics 125, Linguistic Analysis (ogsaa et undergraduate course). Her agter jeg at bruge Koutsoudas' "Writing Transformational Grammars", som slet ikke er saa ringe endda.

Hvad vej lingvistikken gaar, selv her, fremgaar vist tydeligst af spørgsmaalene til kvalifikationsexamen for Ph.D. fornylig :

Hvad er forskellen mellem 'deep structure' og 'surface structure' ?

Argumenter for og imod antagelsen af universelle fonetiske træk, og forholdet mellem taxonomisk og forklarende fonologi.

Hører selektionsreglerne i en grammatisk beskrivelse til den semantiske eller den syntaktiske komponent ?

Vores graduate-studenter er fantastisk dygtige, kan simpelthen det hele, hvadenten de skriver om kinesiske dialekter, rekonstruktion af verbalsuffixer i Proto-Pomo, de franske verber efter Syd Lamb's stratifikationsmodel, generative fonologiske regler for vokalepentesen i Achumawi (eller hvad pokker det nu var for et indianersprog), ... Der er ingen tvivl om at flere af dem voxer os over hovedet endnu inden de har taget deres examen.

Som jeg har nævnt før: hvad der isaer slaar mig er den kontante maade hvorpaa her drives lingvistik. Bevares, diskussionerne flyver højt oppe i de abstrakte sfaerer om komponenter, ordnede regler osv. osv., men det kommer altsammen til sidst paa papir, anvendt helt konkret og afsluttet paa et problem, uden noget vaeveri eller højtravende spekulationer.

Naa, her maa jeg slutte for denne gang. Naeste gang skal jeg skrive lidt mere om mine egne ting (jeg mener: de ting jeg selv arbejder paa). Jeg følger med stor interesse indkaldelserne til møder i Lingvistikredsen og hører naturligvis gerne andet nyt.

Bedste hilsner
din hengivne

Ege.